

ОЛЕКСАНДР МІХНО

д. пед. н.,

директор Педагогічного музею України

amihno@ukr.net

УЧАСТЬ ПЕДАГОГІЧНОГО МУЗЕЮ УКРАЇНИ У МІЖНАРОДНИХ НАУКОВИХ ЗАХОДАХ ЯК СПОСІБ ПРОМОЦІЇ УКРАЇНСЬКОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ СПАДЩИНИ

Науковці Педагогічного музею України беруть участь у міжнародних музейних конференціях (симпозіумах) з 2017 р. [1]. Російська агресія проти України і повномасштабне вторгнення російських військ на територію нашої держави 24 лютого 2022 р змінили життя кожного українця, мобілізували українську націю на протидію агресору на всіх фронтах: військовому, волонтерському, інформаційному. Співробітники Педагогічного музею України в умовах воєнного стану працюють на інформаційному фронті, важливою складовою якого є міжнародна діяльність, що практично реалізується зокрема шляхом участі науковців музею у міжнародних музейних онлайн-конференціях.

Активізувала міжнародну діяльність музею підтримка наших колег-музейників з інших країн: у перші дні гарячої фази війни на адресу музею надійшли листи підтримки від Андалузського музею освіти (Іспанія), Національного музею історії освіти у Габрово (Болгарія), Словенського шкільного музею у Люблянці, Нюрнберзького шкільного музею (Німеччина), Ризького шкільного музею (Латвія), Національного педагогічного музею імені Я.А. Коменського (Прага, Чехія), Шкільного музею Марразеса (Лейрія, Португалія) [23].

Завдяки ініціативі зарубіжних колег відбулося 2 важливих міжнародних заходи. 22 березня 2022 р. з ініціативи директора Нюрнберзького шкільного музею Матіаса Рьоша відбулася онлайн-конференція керівників німецькомовних шкільних музеїв Німеччини, Австрії та Швейцарії, де директор Педагогічного музею України виступив з доповіддю «Педагогічний музей України під час російсько-української війни» [3]. А 6 квітня 2022 р. за ініціативою Нюрнберзького шкільного музею (Німеччина) та Словенського шкільного музею (Любляна) відбулася онлайн-конференція солідарності з Педагогічним музеєм України та всією Україною міжнародної спільноти шкільних музеїв. У конференції взяли участь 54 учасники (керівники та співробітники шкільних / освітніх / педагогічних музеїв) з 19 країн світу: Німеччини, Словенії, Нідерландів, Іспанії, Франції, Греції, Латвії, Сербії, США, Естонії, Угорщини, Італії, Чехії, Хорватії, Канади, Словаччини, Португалії, Аргентини, Данії). Перед учасниками заходу виступив директор Педагогічного музею України О. Міхно з доповіддю «Інформаційний фронт: діяльність Педагогічного музею України під час російсько-української війни» [4].

5 вересня 2022 р. директор музею взяв участь (онлайн) у 43-й Міжнародній конференції ISCHE (The International Standing Conference for the History of Education) «Histories of Educational Technologies: Cultural and Social Dimensions of Pedagogical Objects»/ «Історії освітніх технологій. Культурні та соціальні виміри педагогічних об'єктів» (Мілан, Італія, 31.08-06.09.2022, організатор - Всесвітня міжнародна асоціація істориків освіти, на базі Католицького Університету). У конференції взяли участь понад 500 учасників із 48 країн світу (з України – 3). Організатори конференції закликали учених поміркувати над розробкою та використанням освітніх технологій,

зосереджуючись не лише на освітніх теоріях, але й на педагогічних засобах, що використовуються в символічному, економічному, політичному та релігійному аспектах. Обговорювалися питання матеріальної культури школи в усіх її вимірах: педагогічне використання зображень і медіа; інструменти та пристрої, що використовуються в спеціальній освіті; дизайн, використання та функції шкільних меблів; транснаціональний обіг педагогічних засобів і моделей тощо. О. Міхно на онлайн-сесії «Educational Media» / «Освітні медіа» виступив з доповіддю «The Phenomenon of the Pedagogical Profile of a Student: from Ushinsky to Sukhomlinsky» / «Феномен педагогічної характеристики учня: від Ушинського до Сухомлинського» [5]. Окрім цікавого професійного спілкування на зазначеній конференції, є ще один практичний її результат: професорка Бріт Марі Ховланд (Brit Marie Hovland) з VID Specialized University (Норвегія), побачивши доповідь представника Педагогічного музею України у програмі конференції, надіслала на електронну адресу музею листа з проханням виступити перед її дослідницькою групою – норвезькими студентами з лекцією про Педагогічний музей України і про особливості діяльності музею під час російсько-української війни.

Наприкінці 2022 р. в Мачераті (Італія) відбудеться Міжнародна конференція «The school and its many pasts. School Memories between Social Perception and Collective Representation» / «Школа та її багаторічне минуле. Шкільні спогади між соціальним сприйняттям і колективним уявленням», на якій Україну представлятиме директор музею О. Міхно з доповіддю «Obituaries to Teachers on the Pages of Periodicals of the XX Century (based on the materials from the funds of Pedagogical Museum of Ukraine)» / «Некрологи педагогам на сторінках періодичних видань ХХ століття (за матеріалами фондів Педагогічного музею України)» [6].

Таким чином, міжнародна діяльність музею, участь у зарубіжних наукових конференціях, реальна співпраця із зарубіжними колегами, – надзвичайно важливий напрям роботи Педагогічного музею України, що сприяє популяризації української національної педагогічної спадщини і впливає на формування громадської думки в тих країнах, які зараз нам допомагають і фінансово, і зброєю.

ЛІТЕРАТУРА

1. Міхно, О. (2017) Міжнародна партнерська діяльність як провідний напрям роботи Педагогічного музею України. *Культурологічний альманах: Культурна дипломатія: стратегії, моделі, напрями*. Вінниця: ТОВ Нілан-ЛТД, (5), 83–87. Режим доступу: <https://cutt.ly/dG8S5xC> (дата звернення: 14.09.2022)
2. Педагогічний музей України. (2022, 9 травня). Дякуємо за підтримку нашим європейським колегам-музейникам. <https://www.facebook.com/pedmuzua/posts/2211630082333527>
3. Педагогічний музей України. (2022, 24 березня). Педагогічний музей України в умовах воєнного стану. http://pmu.in.ua/news/pedagigichii_musei_v_ymovah_vinyu/
4. Педагогічний музей України. (2022, 7 квітня). Онлайн-конференція солідарності з Україною міжнародної спільноти шкільних музеїв. http://pmu.in.ua/actual-info/solidarity_ukraine/
5. Педагогічний музей України. (2022, 5 вересня). Участь у 43-й Міжнародній конференції ISCHE «Історії освітніх технологій. Культурні та соціальні виміри педагогічних об'єктів». <http://pmu.in.ua/news/uchast-u-43j-mizhnarodnij-konferenciyi-ische/>
6. International conference «The school and its many pasts. School Memories between Social Perception and Collective Representation» (Macerata, 12-14 December 2022). The official program. Режим доступу: <https://www.memoriascolastica.it/notizie/eventi/international->

ТЕТЯНА ГРАНЧАК
провідний наук. співроб.
Національної бібліотеки України
імені В. І. Вернадського,
д-р наук із соц. комунікацій, проф.
granchakt@ukr.net

ІСТОРИКО-КУЛЬТУРНА СПАДЩИНА У СМАРТФОНІ: ВІД ДОКУМЕНТУ – ДО КОЛЕКЦІЇ

Потужним інструментом ознайомлення і надання широкого доступу до документованої історико-культурної спадщини є мобільні технології.

Сьогодні відомі практики створення мобільних застосунків, присвячених одному твору, який виконує роль національного символу, одному діячеві або автору, діяльність і творчість яких є важливими для нації і держави в ідентичнісному аспекті, знаковій події історії та/або колекціям документів бібліотечних історико-культурних фондів.

Прикладами мобільних застосунків, присвячених видатним літературним творам – візитівкам національної культури, є Quijote interactivo (Інтерактивний Кіхот) – мобільний застосунок Національної бібліотеки Іспанії, який дає користувачам змогу ознайомитися з першим виданням «Дон-Кіхота», що зберігається в Національній бібліотеці Іспанії, у супроводі відповідного контенту (карти, галереї із зображеннями та різними образами Дон Кіхота та іншою супровідною інформацією) у вигляді інтерактивних журналів, і популяризує твір, який став символом Іспанії [1]; мобільні застосунки для iPad двох найвідоміших п'єс Шекспіра: «Макбет» (Macbeth: Explore Shakespeare) та «Ромео і Джульєтта» (Romeo and Juliet: Explore Shakespeare) [3], які містять повні тексти п'єс, а також аудіовистави, фотографії професійних постановок, глосарії, короткий виклад сюжетів, примітки та статті експертів та багато іншого, а також сонетів Шекспіра [7] з відео їх виконання зірковими акторами.

Крім застосунків одного твору, створюються також персональні мобільні застосунки, які популяризують творчість окремих письменників або діяльність знакових історичних постатей. Зокрема, такий застосунок Eduardo Carranza був створений Національною бібліотекою Колумбії за сприяння Міністерства культури Колумбії з нагоди проведення в країні року Едуардо Карранси та 100-річчя від дня народження поета. Застосунок, «який складається з шести рубрик (антологія поезії, бібліотека Карранзи, його життя, його робота, "Камінь і небо", часова шкала), дає змогу ознайомитися з фотографіями, листами, газетними вирізками та рукописами автора, а також з добіркою його віршів» [1].

Баварська державна бібліотека 2011 р. з нагоди 125-ї річниці смерті короля Баварії Людвіга II розробила мобільний застосунок з елементами доповненої реальності «Ludwig II». Застосунок використовує контент регіонального культурного порталу Баварської державної бібліотеки «Bayerische Landesbibliothek Online (BLO)», а також інформаційні матеріали, надані Баварським